

A VÁLTOZÓ VILÁG VIZSGÁLATA VÁLTOZÓ MÓDSZEREKET IGÉNYEL

Szarka Evelin

(Kiss J. László: *Változó utak a külpolitika elméletében és elemzésében.* Budapest, Osiris, 2009. 452. o.)

Kiss J. László monográfiája a külpolitika-elemzés és a különböző elméletek bemutatásánál jóval többet nyújt, mint amit a könyv egyszerű külleme első pillantásra ígér. A kötet elegáns megjelenése komoly tartalmat rejt: a külpolitika mibenlétének problematikájától elvezeti az olvasót az elemzési módszerek bemutatásáig és kritikájáig. A gondosan szerkesztett mű hiánypótló munka a külpolitika-elemzéssel foglalkozó szakirodalomban: a teljességre törekedve gyűjti össze az elmúlt évtizedek kutatásainak eredményeit, górcső alá veszi a közelmúlt jelentős történelmi eseményeit és hatásukat a különböző elméletekre.

Az írás aktuális tendenciákat is vizsgál, emellett nagy erénye, hogy a pusztán elméleti részeket magyarázza, kiegészíti, jegyzetekkel látja el, az elemzési módszerek leírását, bemutatását pedig szemléletes példákkal társítja a könnyebb megértés végett.

Mi a külpolitika? – teszi fel a kérdést, amelyre hétköznapi és elismert kutatóktól idézve (pl. Grewe, Kincses, Hill) tudományos válaszokkal is szolgál, demonstrálva a fogalom sokszínűségét. A külpolitika számos, eltérő magyarázata a történelmi kor, a helyszín, az egyedi percepció és egyéb tényezők együtthatásából adódik, a kötet ezek közül kiemelten foglalkozik az európai nemzetközi társadalom, a transznacionalizálódás és a globalizálódás témakörével.

A kötet egyik fejezete történelmi lencsén keresztül szemléli a külpolitikát mint a politika különleges területét. Az 1648-as vesztfáliai béke után kialakuló *balance of power*, a napóleoni háborúkat követő pentagonális rendszer, a konferenciadiplomácia kora példázza, hogy a kontextus mennyire meghatározó lehet a külpolitika fogalmának értelmezésénél. A szerző rövid áttekintést nyújt a diplomácia kialakulásáról és változásáról: ismerteti az olasz városállamok követeinek jelentőségét a multipoláris nemzetközi rendszerben, kitér Richelieu bíborosnak, a modern államrendszer atyjának tevékenységére – XIII. Lajos idején létrehívta Franciaország első külügyminisztériumát –, és részletesen